

การบัญชีขั้นต้น 1

ดร.เพ็ญภา เกื้อเกตุ

ความหมายของการบัญชี

การบัญชี หมายถึง ศิลปะการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปและแปลความหมาย ข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย และผู้สนใจในกิจกรรมของกิจการ

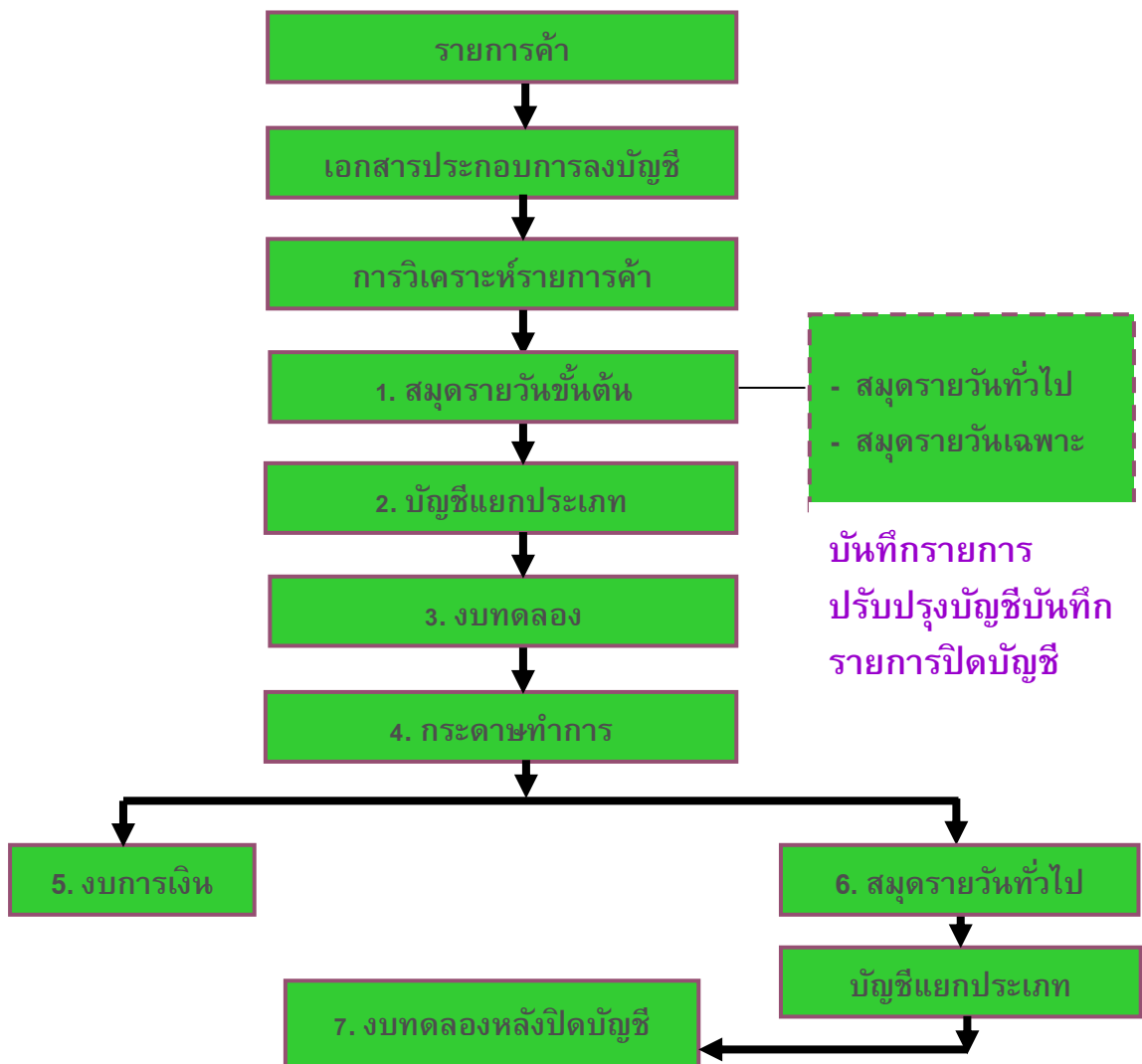
องค์ประกอบการจัดทำบัญชี

1. เอกสารที่บันทึกบัญชี
2. ขั้นตอนในการใช้แบบฟอร์ม
3. เครื่องใช้สำนักงานและเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยในการจัดทำเอกสารและรายงานต่างๆ

รูปแบบธุรกิจโดยยึดตามผลผลิต

วงจรบัญชี (Accounting Cycle)

รายการค้า

สมมุติว่าเจ้าของกิจการอยู่ซ่อมรถแห่งหนึ่งขอความช่วยเหลือจากท่านให้พิจารณาว่ากิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้น มีรายการใดเป็นรายการซ่อมรถ โดยให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในคำตอบที่ให้มา

กิจกรรม	ใช่	ไม่ใช่
ตัวอย่าง เจ้าของซื้อของมาทำบุญในวันขึ้นปีใหม่		/
เจ้าของนำรถยนต์และอาคารมาลงทุนเปิดอู่ซ่อมรถ	/	
จัดงานเลี้ยงทำบุญวันเกิดของเจ้าของ		/
ขายอะไหล่รถยนต์ให้กับน้องชายเจ้าของโดยให้ค่างชำระ	/	
กู้เงินจากธนาคารกรุงเก่าโดยนำอาคารไปค้ำประกัน	/	
ซื้ออุปกรณ์สำนักงานจากร้านไทเฟอร์นิเจอร์	/	
นำเงินสดรับจากค่าบริการซ่อมรถไปฝากธนาคาร	/	
เชิญชวนให้ลูกค้าเข้ามาชมสินค้าและบริการของทางร้าน		/
หัวหน้าช่างเดินทางไปเยี่ยมญาติที่จังหวัดน่าน		/
มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนที่กิจการตั้งอยู่ในนามของกิจการ	/	
รับใบแจ้งหนี้ค่าไฟฟ้าและค่าโทรศัพท์	/	

เอกสารประกอบการลงบัญชี

บริษัท Microsoft จำกัด
71 ทศไนซิน ถนน.

เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 1234567890

ใบกำกับสินค้า/ใบกำกับภาษี

มูลค่า EXTRA
บริษัท EXTRA-TECH จำกัด
58 ทศไนซิน แขวงบางบัว
เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10900

เลขที่ใบกำกับ 1V41/430008

วันที่ 03/11/..

เครดิต 45 วัน ควบคุมวันที่ 18/12/..

No.	รหัสสินค้า/รายละเอียด	จำนวน	หน่วยละ	จำนวนเงิน
1	CO1001 Pentium III 700 Mhz Comp	4.00 เครื่อง	55,000.000	220,000.00
2	PA1001 Main Board PXII	15.00 ชิ้น	6,500.000	97,500.00
3	SF1001 O/S Windows 2000	5.00 ชุด	18,000.000	90,000.00
หมายเหตุ		รวมเป็นเงิน		407,500.00
		หักส่วนลด		0.00
		ยอดหลังหักส่วนลด		407,500.00
		หักเงินมัดจำ #		0.00
		จำนวนเงินหลังหักมัดจำ		407,500.00
		จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม 7.00%		28,525.00
(สี่แสนสามหมื่นหกพันยี่สิบห้าบาทถ้วน).		จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น		436,025.00
ได้รับสินค้าตามรายการข้างบนนี้ไว้ถูกต้อง และอยู่ในสภาพเรียบร้อยทุกประการ		ในนาม บริษัท Microsoft จำกัด		
ผู้รับสินค้า _____ วันที่ ____/____/____		ผู้รับมอบอำนาจ _____		

วิเคราะห์รายการทางการบัญชี

สมการบัญชี (Accounting Equation)

สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ

$$100 = 30 + 70$$

หลักการวิเคราะห์ตาม 5 หมวดบัญชี

สินทรัพย์		หนี้สิน	
เดบิต (Dr.) เพิ่ม (+)	เครดิต (Cr.) ลด (-)	เดบิต (Dr.) ลด (-)	เครดิต (Cr.) เพิ่ม (+)

ส่วนของเจ้าของ	
เดบิต (Dr.) ลด (-)	เครดิต (Cr.) เพิ่ม (+)

รายได้	
เดบิต (Dr.) ลด (-)	เครดิต (Cr.) เพิ่ม (+)

ค่าใช้จ่าย	
เดบิต (Dr.) เพิ่ม (+)	เครดิต (Cr.) ลด (-)

ตัวอย่างที่ 1

ร้านช่อนกลินสะอาด เป็นร้านรับจ้างทำความสะอาด รายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 25X3 มีดังนี้

- ม.ค. 1 นางช่อนกลิน นำเงินสดมาลงทุน 300,000 บาท
2 ซื้ออุปกรณ์สำนักงานราคา 20,000 บาท เป็นเงินเชื่อ
5 ซื้อรถยนต์เก่าราคา 150,000 บาท จ่ายเงินสดทันที 100,000 บาท ที่เหลือขอจ่ายเป็น
7 งวด ๆ ละ เท่า ๆ กัน
10 ให้บริการแก่ลูกค้าในช่วง 1 – 10 มีนาคม ได้รับเงินสด 25,000 บาท
12 จ่ายค่าโฆษณา 3,000 บาท
18 ซื้อวัสดุสำนักงานเป็นเงินสด 650 บาท
20 ให้บริการแก่ลูกค้าได้เงินสด 40,000 บาท และส่งใบแจ้งหนี้ขอเก็บเงินค่าบริการจาก
ลูกค้าอีก 7,500 บาท ยังไม่ได้รับเงิน
24 นางช่อนกลินถอนเงินสดไปใช้ส่วนตัว 3,000 บาท
26 จ่ายชำระหนี้ค่าอุปกรณ์ที่ซื้อเมื่อวันที่ 2 มีนาคม ทั้งหมด
29 รับเงินค่าบริการจากลูกค้าตามใบแจ้งหนี้ที่ส่งไปเมื่อวันที่ 20 มีนาคม
30 ได้รับเงินค่าบริการจากลูกค้า 18,000 บาท และส่งใบแจ้งหนี้เรียกเก็บเงินจากลูกค้า
15,000 บาท ยังไม่ได้รับเงิน
31 จ่ายค่าเช่า 15,000 บาท จ่ายเงินเดือนพนักงาน 26,000 บาท จ่ายค่าสาธารณูปโภค
รวมเป็นเงิน 4,350 บาท

ให้ทำ วิเคราะห์รายการค้า และบันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

การวิเคราะห์รายการค้า

วันที่	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
มี.ค. 1	+เงินสด 300,000		+ทุน - นางช่อนกลิน 300,000
2	+อุปกรณ์สำนักงาน 20,000	+เจ้าหนี้ 20,000	
5	+รถยนต์ 150,000 -เงินสด 100,000	+เจ้าหนี้ 50,000	
10	+เงินสด 25,000		+รายได้ค่าบริการ 25,000
12	-เงินสด 3,000		-ค่าโฆษณา 3,000
18	+วัสดุสำนักงาน 650 -เงินสด 650		
20	+เงินสด 40,000 ลูกหนี้ 7,500		+รายได้ค่าบริการ 47,500
24	-เงินสด 3,000		-ถอนใช้ส่วนตัว 3,000
26	-เงินสด 20,000	-เจ้าหนี้ 20,000	
29	+เงินสด 7,500 -ลูกหนี้ 7,500		

วันที่	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนของผู้เจ้าของ
30	+เงินสด 18,000 +ลูกหนี้ 15,000		+รายได้ค่าบริการ 33,000
31	-เงินสด 45,350		-เงินเดือน 26,000 -ค่าเช่า 15,000 -ค่าสาธารณูปโภค 4,350

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ.25X3		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
มี.ค.	1	เงินสด ทุน - นางช่อนกลิ่น นางช่อนกลิ่น นำเงินสดมาลงทุน		300,000	-	300,000	-
	2	อุปกรณ์สำนักงาน เจ้าหนี้ ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน เป็นเงินเชื่อ		20,000	-	20,000	-
	5	รถยนต์ เงินสด เจ้าหนี้ ซื้อรถยนต์เก่า จ่ายเงินสดทันทีบางส่วน		150,000	-	100,000 50,000	- -
	10	เงินสด รายได้ค่าบริการ ให้บริการแก่ลูกค้าได้รับเงินสด		25,000	-	25,000	-
	12	ค่าโฆษณา เงินสด จ่ายค่าโฆษณา		3,000	-	3,000	-
	18	วัสดุสำนักงาน เงินสด ซื้อวัสดุสำนักงาน เป็นเงินสด		650	-	650	-
	20	เงินสด ลูกหนี้ รายได้ค่าบริการ ให้บริการแก่ลูกค้าได้เงินสดบางส่วน		40,000 7,500	- -	47,500	-

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 2

พ.ศ.25X3		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
มี.ค.	24	ถอนใช้ส่วนตัว เงินสด นางช่อนกลิ่นถอนเงินสดไปใช้ส่วนตัว		3,000	-	3,000	-
	26	เจ้าหนี้ เงินสด จ่ายชำระหนี้ค่าอุปกรณ์ที่ซื้อเมื่อวันที่ 2 มีนาคม ทั้งหมด		20,000	-	20,000	-
	29	เงินสด ลูกหนี้ รับเงินค่าบริการจากลูกค้าตามใบแจ้งหนี้ ที่ส่งไปเมื่อวันที่ 20 มีนาคม		7,500	-	7,500	-
	30	เงินสด ลูกหนี้ รายได้ค่าบริการ ได้รับเงินค่าบริการจากลูกค้าเป็น บางส่วน		18,000 15,000	- -	33,000	-
	31	เงินเดือน ค่าเช่า ค่าสาธารณูปโภค เงินสด จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ		26,000 15,000 4,350	- - -	45,350	-

ตัวอย่างที่ 2

นางสาวชงโค ได้เปิดร้านบริการเสริมสวย ชื่อว่า “ชงโค” โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 25X5 เป็นต้นไป ซึ่งมีรายการค้าเกิดขึ้นในเดือนมีนาคม ดังต่อไปนี้

- มี.ค. 1 นางสาวชงโค นำอุปกรณ์เสริมสวยมาลงทุน 37,500 บาท
- 3 กู้เงินจากธนาคาร 150,000 บาท เป็นเงินกู้ระยะยาว และธนาคารได้ออมเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้
- 5 ถอนเงินสดมาใช้ในร้าน 40,000 บาท
- 6 จ่ายเงินสดเพื่อซื้อวัสดุในการเสริมสวย 10,000 บาท
- 10 จ่ายค่าเช่าบ้าน 2,400 บาท ด้วยเช็ค
- 11 จ่ายเงินสดบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิ ชายฝั่งทะเลอันดามัน 3,000 บาท
- 12 ซื้อเครื่องตกแต่งบ้านเป็นเงินเชื่อ 25,000 บาท
- 18 รับเงินเป็นค่าบริการเสริมสวย 3,400 บาท
- 20 จ่ายเงินเดือนให้แก่พนักงานเสริมสวย 2 คน ๆ ละ 2,000 บาท โดยผ่านธนาคาร
- 25 จ่ายชำระหนี้ค่าเครื่องตกแต่ง 5,000 บาท ด้วยเช็ค
- 30 นางสาวชงโค นำเงินสดไปใช้ส่วนตัว 5,000 บาท โดยถอนจากบัญชีธนาคาร
- 31 นำกล่องกระดาษบรรจุน้ำยาตัดผมออกซังกิโลขายได้เงิน 100 บาท

ให้ทำ วิเคราะห์รายการค้า และบันทึกรายการข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป

วิเคราะห์รายการค้า

วันที่	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
มี.ค. 1	+อุปกรณ์เสริมสวย 37,500		+ทุน - นางสาวชงโค 37,500
3	+เงินฝากธนาคาร 150,000	+เงินกู้ยืมธนาคาร 150,000	
5	+เงินสด 40,000 -เงินฝากธนาคาร 40,000		
6	+วัสดุในการเสริมสวย 10,000 -เงินสด 10,000		
10	-เงินฝากธนาคาร 2,400		-ค่าเช่า 2,400
11	-เงินสด 3,000		-เงินบริจาค 3,000
12	+เครื่องตกแต่ง 25,000	+เจ้าหนี้ 25,000	
18	+เงินสด 3,400		+รายได้ค่าบริการ 3,400
20	-เงินฝากธนาคาร 4,000		-เงินเดือน 4,000
25	-เงินฝากธนาคาร 5,000	-เจ้าหนี้ 5,000	
30	-เงินฝากธนาคาร 5,000		-ถอนใช้ส่วนตัว 5,000
31	+เงินสด 100		+รายได้เบ็ดเตล็ด 100

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ.25X5		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
มี.ค.	1	อุปกรณ์เสริมสวย ทุน - นางสาวชงโค นางสาวชงโค นำอุปกรณ์เสริม สวยมาลงทุน		37,500	-	37,500	-
	3	เงินฝากธนาคาร เงินกู้ยืมธนาคาร กู้เงินจากธนาคาร และได้โอน เงินเข้าบัญชี		150,000	-	150,000	-
	5	เงินสด เงินฝากธนาคาร ถอนเงินสดมาใช้ในร้าน		40,000	-	40,000	-
	6	วัสดุสำนักงาน เงินสด จ่ายเงินสดเพื่อซื้อวัสดุในการ เสริมสวย		10,000	-	10,000	-
	10	ค่าเช่า เงินฝากธนาคาร จ่ายค่าเช่าบ้าน ด้วยเช็ค		2,400	-	2,400	-
	11	เงินบริจาค เงินสด จ่ายเงินสดบริจาคช่วย ผู้ประสบภัยสึนามิ		3,000	-	3,000	-
	12	เครื่องตกแต่ง เจ้าหนี้ ซื้อเครื่องตกแต่งบ้านเป็นเงิน เชื่อ		25,000	-	25,000	-
	18	เงินสด รายได้ค่าบริการ รับเงินเป็นค่าบริการเสริมสวย		3,400	-	3,400	-

พ.ศ.25X5		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
	20	เงินเดือน เงินฝากธนาคาร จ่ายเงินเดือนให้แก่พนักงาน โดย ผ่านธนาคาร 2 คน		4,000	-	4,000	-
	25	เจ้าหนี้ เงินฝากธนาคาร จ่ายชำระหนี้ด้วยเช็ค		5,000	-	5,000	-
	30	ถอนใช้ส่วนตัว เงินฝากธนาคาร นางสาวชงโค นำเงินสดไปใช้ ส่วนตัว โดยถอนจากบัญชีธนาคาร		5,000	-	5,000	-
	31	เงินสด รายได้เบ็ดเตล็ด นำกล่องกระดาษออกซังกิโยขาย		100	-	100	-

แบบฝึกหัด

ข้อ 1 นางสาว ได้เริ่มดำเนินกิจการรับจ้างขนส่งสินค้า เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 25X8 โดยได้จัดตั้งในรูปของกิจการเจ้าของคนเดียว และใช้ชื่อว่า “ชบาการขนส่ง” ในวันนี้ นางสาว ได้นำเงินสดมาลงทุน 350,000 บาท รายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนแรกของการดำเนินงาน มีดังต่อไปนี้

- มิ.ย. 2 จ่ายค่าเช่าสำนักงาน 7,500 บาท
- 3 ซื้อรถบรรทุก 1 คัน โดยจ่ายเงินสด 200,000 บาท ส่วนที่เหลืออีก 450,000 บาท จะผ่อนชำระเป็นงวด ๆ
- 4 จ่ายค่าเบี้ยประกันรถบรรทุก 7,400 บาท
- 5 นำเงินสด 100,000 บาท ไปเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่ธนาคารกรุงเทพในนามของกิจการ
- 6 ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน 80,000 บาท จ่ายเช็ค 30,000 บาท ที่เหลือขอค้างไว้ก่อน
- 7 จ่ายค่าน้ำมัน 2,000 บาท และค่าโฆษณา 500 บาท
- 10 จ่ายค่าจ้างคนขับรถ 3,000 บาท และค่าซ่อมแซมรถ 1,000 บาท
- 14 รับเงินสดเป็นค่าบริการขนส่งสินค้า 14,000 บาท
- 15 นำเงินสด 10,000 บาท ฝากเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร
- 17 จ่ายชำระหนี้ค่าเครื่องใช้สำนักงาน 20,000 บาท ด้วยเช็ค
- 19 ได้รับเงินสดเป็นค่าขนส่งสินค้า 8,000 บาท
- 20 จ่ายค่าน้ำมันรถ 1,000 บาท และค่าซ่อมแซมรถ 1,500 บาท
- 21 ส่งบิลไปเก็บเงินค่าขนส่งสินค้า 4,000 บาท จากนายวาสนา แต่นายวาสนาผลัดวันที่จะชำระหนี้อีก 2 – 3 วัน
- 24 ซื้อวัสดุสำนักงาน เป็นเงินสด 1,500 บาท
- 26 จ่ายค่าจ้างคนขับรถ 2,000 บาท ด้วยเช็ค
- 27 จ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 500 บาท และในวันนี้นางสาวได้ถอนเงินจากธนาคาร 10,000 บาท ไปใช้ส่วนตัว
- 28 กู้เงินจากธนาคาร 100,000 บาท และได้นำเงินที่กู้เข้าบัญชีเงินฝากของกิจการแล้ว
- 29 รับชำระหนี้จากนายวาสนา ด้วยเงินสดครึ่งหนึ่งของหนี้ที่ค้างชำระ
- 30 จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ 1,250 บาท จ่ายเงินเดือนพนักงาน 3,000 บาท

ให้ทำ วิเคราะห์รายการค้า

- ข้อ 2 ต่อไปนี้เป็นรายการค้าที่เกิดขึ้นในเดือนมกราคม 25X6 ของอู่ซ่อมรถยนต์แห่งหนึ่ง ชื่อ “อู่มณฑา”
- ม.ค. 3 รับสินทรัพย์จากเจ้าของกิจการเป็นการลงทุน ดังนี้ คือ เงินสด 60,000 บาท เครื่องใช้ในการซ่อมรถ 75,000 บาท
- 4 จ่ายเงินซื้อเครื่องใช้สำนักงาน 5,000 บาท
- 5 ซื้ออะไหล่ สีสันรถยนต์อื่น ๆ เป็นเงินเชื่อ 30,000 บาท
- 9 จ่ายค่าเช่า 1,500 บาท
- 13 รับรายได้ค่าซ่อมรถเป็นเงินสดรวม 15,000 บาท
- 15 ส่งบิลเก็บเงินให้ลูกค้าเป็นค่าซ่อมรถ 9,000 บาท ยังไม่ได้รับชำระ
- 20 จ่ายเงินชำระหนี้ค่าวัสดุในการซ่อมรถยนต์ 15,000 บาท
- 24 นายมนเจ้าของร้านถอนเงินสดใช้ส่วนตัว 1,000 บาท
- 27 รับชำระหนี้จากลูกค้า 6,000 บาท
- 30 จ่ายค่าแรงงานคนงาน 4,000 บาท

ให้ทำ วิเคราะห์รายการค้า